herpy

GEKKOER

Murgekko

Tarentola mauritanica

En kraftig gekko fra klippene og husmurene rundt Middelhavet, med en rygg pansret av spisse knoppskjell og store øyne med loddrett pupill. Den er hardfør og lever av insekter, men blir først kjønnsmoden etter flere år og må ha en kjølig vinterhvile for å yngle.

Familie: Phyllodactylidae Engelsk: Moorish gecko Tidligere navn: *Lacerta mauritanica; Platydactylus mauritanicus* Publisert 15. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**12-16 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-12 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende og klippelevende**
Biotop	**Klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 45 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Varmeplass	**30-35 °C**
Temperatur, natt	**18-20 °C**
Luftfuktighet	**50-60 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**36-60 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Kull per år	**1-6**
Inkubasjon	**55-98 dager** ved 27-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tarentola mauritanica sitter gjerne på murer og steingjerder. Den er en kraftig, flattrykt gekko med bredt, trekantet hode og store øyne uten øyelokk. Pupillen er en smal loddrett spalte i dagslys og åpner seg helt i mørket. Rygg, bein og hale er dekket av rader med store, kjegleformede knoppskjell, som gir den et pansret utseende. Under de brede tærne sitter udelte heftlameller, slik at den kan gå på loddrett glass og henge i taket. Synlige klør finnes bare på tredje og fjerde tå.

Fargen er brungrå til sandfarget med mørkere og lysere flekker og skifter med lyset: Dyret er mørkt om dagen og lyst om natten. Ungene har tydelige tverrbånd og en ringet hale. Buken er hvitaktig til gulaktig. Voksne blir 12-16 cm inkludert hale, og hode og kropp alene måler høyst omkring 9 cm. Hannene er i gjennomsnitt større enn hunnene og har bredere hode. Halen kan kastes av, og den nye halen er glattere og uten de store knoppskjellene. Det finnes ingen pålitelige vekttall for voksne dyr.

Linné beskrev arten i 1758 som *Lacerta mauritanica*. Det er beskrevet tre underarter, men genetiske undersøkelser tyder på at de to marokkanske, *juliae* og *pallida*, ikke er selvstendige linjer. Den nærstående *Tarentola fascicularis* fra det østlige Nord-Afrika er i dag en selvstendig art, men omtales av og til fortsatt sammen med *T. mauritanica*. Artsnavnet *mauritanica* henviser til oldtidens Mauretania i det nordvestlige Afrika.

Det er en robust og tilpasningsdyktig art, men ikke et dyr å holde i hånden. Den passer best for deg som vil iaktta en våken jeger i et godt innredet terrarium.

Utbredelse og leveområde

Tarentola mauritanica lever naturlig i det vestlige Middelhavsområdet i Europa og Nord-Afrika. I Europa finnes den på det meste av Den iberiske halvøy, i Sør-Frankrike og Monaco, langs kystene av Italia, på Malta, langs Adriaterhavet i Slovenia og Kroatia og i deler av Hellas. I Nord-Afrika går utbredelsen fra Marokko og Vest-Sahara gjennom Algerie til Tunisia. Eldre angivelser omfatter også Libya og Egypt, men nyere undersøkelser tyder på at bestandene der tilhører andre arter, særlig den nærstående *Tarentola fascicularis*.

Mange funn utenfor kjerneområdet skyldes mennesker. Arten er brakt til Balearene og Madeira og til California, Chile, Uruguay og Argentina, oftest med frakt eller som rømte kjæledyr. Funn på kartet utenfor Middelhavsområdet stammer fra slike bestander, og bare det opprinnelige området er markert.

> **Naturlig utbredelse:** Portugal, Spania, Frankrike, Monaco, Italia, Malta, Slovenia, Kroatia, Hellas, Marokko, Vest-Sahara, Algerie og Tunisia.

LEVEOMRÅDE

I naturen lever *Tarentola mauritanica* på klipper, i steinmurer og steinhauger, under løse steiner og på trestammer. Den er samtidig en av Europas mest utpregede kulturfølgere og sitter på husmurer, i ruiner og under takstein i landsbyer og byer. Den foretrekker varme, tørre lavlandsstrøk, men er funnet helt opp i omkring 2.300 meters høyde.

Gekkoen er mest aktiv i skumringen og de første timene av natten og jager insekter og edderkopper på murer og ved lamper, der byttet samles. Den er likevel ikke strengt nattaktiv, for den soler seg gjerne ved inngangen til skjulet, særlig sent på vinteren og om våren. Om vinteren trekker den seg inn i frostfrie sprekker og går i dvale, i kjøligere strøk ofte fra november til mars. I de varmeste kystområdene kan den være aktiv hele året, så lenge temperaturen ikke faller under omkring 15 °C. Nettopp den rytmen med kjølig vinter og varm, tørr sommer skal man etterligne i terrariet.

Les mer: Vinterdvale og årstider

Stell

TERRARIET

Gekkoen er en klatrer, så høyde og loddrette flater betyr mer enn bunnareal. Anbefalingene spenner fra 45 × 45 × 45 cm for ett dyr til minst 100 × 50 × 70 cm (lengde × bredde × høyde) for et par. Et voksent dyr bør ha minst 60 × 45 × 60 cm, fordi arten er aktiv og territorial, og et par eller en hann med flere hunner trenger 100 × 50 × 70 cm eller mer.

Innred terrariet som en klippevegg: bak- og sidevegger av kork eller steinimitasjon, stablede steiner og skiferplater med sprekker, grener og tykke røtter å klatre på og minst to skjul, ett i den varme og ett i den kjølige enden. Sprekkene må være så smale at gekkoen kan presse seg inn med rygg og buk mot steinen. Sand eller sand blandet med fin grus fungerer som bunnsubstrat, og sukkulenter og tørketålende gress kan brukes som planter.

Terrariet må ha god ventilasjon og må ikke stå i direkte sol. Lokk og dører må slutte tett, for dyret er raskt og kan presse seg gjennom smale sprekker. Fjern avføring og hudrester hver uke, og skift bunnsubstratet bare sjelden.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 25-30 °C i terrariet og om natten omkring 18-20 °C. Gi dyret et varmt sted på 30-35 °C under en lampe, slik at det selv kan velge hvor varmt det vil ha det. Anbefalingene for varmestedet spenner fra 30-32 °C til omkring 35 °C, så hold deg til den lave enden hvis du er i tvil. Det må alltid være en kjølig ende.

Arten er tilpasset en kjølig vinter. Senk temperaturen langsomt over noen uker, og hold den på 15-18 °C under selve vinterhvilen, som varer omkring tre måneder. Stopp fôringen, skru lyset ned til få timer om dagen, og la friskt vann stå fremme hele tiden. Hev deretter temperaturen langsomt over omtrent to uker. Vinterhvilen regnes som nødvendig for at

dyrene skal yngle. Mål med digitale termometre i både den varme og den kjølige enden, og bruk termostat til all oppvarming.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten kommer fra tørre til halvtørre strøk og klarer seg med en moderat luftfuktighet på omkring 50-60 %. Sprøyt terrariet lett én gang om dagen, helst om kvelden, slik at det sitter dråper på steiner og planter, og la det tørke opp igjen. Vedvarende høy fuktighet og stillestående luft kan gi luftveisinfeksjoner og mugg.

Gekkoen drikker gjerne dråper, men en lav skål med friskt vann må alltid stå fremme og skiftes daglig. Under hudskiftet kan et fuktig skjul, f.eks. en liten eske med lett fuktet mose, hjelpe dyret av med huden, også på tærne.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Tarentola mauritanica er mest aktiv om kvelden og natten, men soler seg også i naturen, så et svakt UVB-lys anbefales. Bruk et UVB-rør på 2-5 % for dyr som soler seg i halvskygge (Ferguson-sone 2), over en del av terrariet, slik at dyret kan velge mellom lys og skygge. Sonen er satt ut fra solbadingen og er ikke målt på selve arten. Det må alltid være rikelig med skygge.

Bruk en tidsbryter som gir omkring 12 timers lys og 12 timers mørke. Om natten skal det være mørkt eller høyst et svært svakt lys. Skru ned lyset under vinterhvilen.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten er insektspiser og tar i naturen biller, edderkopper, maur, sommerfugler og larver. I terrariet kan du gi sirisser, små kakerlakker, gresshopper og av og til voksmøllarver eller melormer som godbit. Varier fôret, og velg insekter som er mindre enn avstanden mellom dyrets øyne.

Gi voksne dyr fôr annenhver eller hver tredje dag og unger hver dag, helst om kvelden og i så små porsjoner at alt blir spist. Ta ut insekter som ikke er spist neste morgen. Fôr insektene med gode grønnsaker i et par dager før de gis videre, og pudre dem med kalk. En god plan er kalk med D3 én til to ganger i uken og et multivitaminpreparat én gang i uken.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Tarentola mauritanica er våken og ikke et dyr som skal tas opp for moro skyld. Den kan venne seg til at du er der, men håndtering stresser den, og den kaster halen hvis den føler seg truet. Skal du flytte den, så la den gå over på hånden over en myk flate, og ta aldri tak i halen.

Hannene er territoriale. De forsvarer skjul og jaktområde med skrik og klikk, og kampene ender ofte med tapte haler. Hold derfor aldri to hanner sammen. Et par eller en hann med et par hunner kan gå sammen i et stort terrarium med mange skjul. Følg med på bitt og manglende haler, og skill dyrene ved uro. Å holde dem enkeltvis er også et vanlig valg. Om dagen skjuler gekkoen seg, og først om kvelden går den på jakt.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene er vanskelige å skille utenpå, for forskjellene er små. Hannene er i gjennomsnitt større og har bredere hode, og hos kjønnsmodne hanner ses to tydelige åpninger i huden under kloakken, som hunnene mangler. Hunnene har små, ofte skjulte klør på alle tær, mens hannene bare har klør på tredje og fjerde tå.

Tarentola mauritanica blir sent kjønnsmoden, i terrarier tidligst omkring tre år gammel og ofte først som fire- til femåring. Sett først dyr sammen til avl når de er fullt utvokste. Det finnes ingen pålitelige vektmål for avlsklare dyr.

PARRING

I naturen begynner paringstiden kort etter vinterhvilen, og paringene finner sted fra april til juni. Hannen kaller med korte, knurrende skrik, opptil elleve på rad, og hunnen svarer med ett enkelt rop. Under paringen holder hannen hunnen fast med munnen rundt buken.

En kjølig vinterhvile på omkring tre måneder ved 15-18 °C regnes som nødvendig for at dyrene skal yngle, og temperaturen heves deretter langsomt igjen. Sett hannen inn til hunnen, og ta ham ut igjen hvis hun blir jaget eller bitt.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 1-2 hardskallede, nesten runde egg om gangen, omkring 11-12 mm lange og 9-10 mm brede. I naturen blir det 1-3 kull i året, som legges i sprekker i stein, murer og trær eller under takstein. I terrarier kan en hunn legge opptil fire-seks kull i året, noe som tærer hardt på kalkreservene hennes.

Sett frem et eggleggingssted, f.eks. en kasse med lett fuktig sand eller vermikulitt og et hull i lokket, ellers legger hunnen eggene i en sprekk eller i bunnsubstratet. Gi henne rikelig med fôr og kalk hele sesongen, og stopp avlen hvis hun går ned i vekt.

INKUBASJON

Eggene har hardt skall og kan forsiktig flyttes, uten at de vendes, til en liten boks med lett fuktig vermikulitt eller perlitt og et par luftehull. Substrat og fuktighet er ikke beskrevet nærmere for arten, så fremgangsmåten er den samme som for andre gekkoer med hardskallede egg: tørt til lett fuktig, aldri vått.

Ved 27-30 °C klekkes eggene etter omkring 70-75 dager, og samlet spenner oppgavene fra 55 til 98 dager, avhengig av temperaturen. Arten har temperaturavhengig kjønnsbestemmelse, men hvilke temperaturer som gir hvilket kjønn, er ikke godt beskrevet. Hold temperaturen stabil, og regn med at kjønnsfordelingen kan bli skjev.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er små ved klekkingen, omkring 2-5 cm til sammen, og veier bare noen få hundredeler av et gram. De ligner de voksne i miniatyr, men med tydelige tverrbånd og ringer på halen. Flytt dem til en liten boks med tørkepapir eller litt sand, noen skjul og en lav vannskål, og hold dem lunt. Gi dem hver dag bittesmå insekter som bananfluer og nyklekte sirisser, lett pudret med kalk med D3.

Hold ungene enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse, og skill dem straks hvis én blir jaget. De vokser langsomt og blir først kjønnsmodne etter flere år. Det finnes ingen gode tall for vekst, så veie dem jevnlig.

Helse og vanlige feil

Tarentola mauritanica er hardfør, og de fleste problemene skyldes stellet. De typiske feilene er:

- For lite kalk og D3, særlig hos unge dyr og avlshunner. Det gir benskjørhet med bløte kjever og krumme lemmer. Pudre insektene med kalk, og gi et svakt UVB-lys.
- For høy fuktighet og dårlig ventilasjon, som kan gi luftveisinfeksjoner og mugg. Arten kommer fra tørre strøk.
- Hudrester som blir sittende på tærne hvis luften er for tørr. Gi et fuktig skjul, og løsne restene forsiktig med lunkent vann.
- Tapt hale ved håndtering eller slagsmål. Den vokser ut igjen, men er glattere og uten knoppskjell.
- Slagsmål mellom hanner, som gir bitt og sår.
- Innvollsorm og andre parasitter hos viltfangede dyr og midd mellom tærne. Kjøp derfor oppdrettede dyr.

Som hos mange krypdyr kan det være salmonella i tarmen, så vask hendene etter kontakt med dyr og terrarium. Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.